

Volgens Viviane De Muynck zit het Nederlandse theater nog steeds in de impasse: “De meeste theatermakers hebben geen houvast meer, vandaar dat ze alles wat er in de Stadsschouwburg aan het Leidseplein (Toneelgroep Amsterdam) gebeurt onmiddellijk op een *piëdestal* zetten, kijk maar naar de reacties op *Bakeliet* (de recente spektakelproductie van Gerardjan Rijnders). Ook Guy Joosten reageert niet zo positief op deze poging om met Toneelgroep Amsterdam opnieuw inhoud te geven aan de idee van repertoire-toneel of “groot gezelschap”: hij vindt de groep van Rijnders in feite een voortzetting – maar dan in een ander kleedje – van wat het Publiekstheater voorheen deed. Herman Gilis daarentegen heeft voorlopig wel vertrouwen in dat project: “Ze willen alles gaan spelen; dat is zeer te roemen, dat wil ik ook wel. Maar ik vraag me wel af hoe de clash zal zijn van iemand als Rijnders met al die coryfeeën die daar rondlopen. Nochtans zo een clash kan alleen maar productief werken”. Tom Blokdijk ziet in de oprichting van Toneelgroep Amsterdam o.a. het bewijs dat de Nederlandse overheid begrepen heeft dat de teruggang van het publiek in de grote zalen een artistieke kwestie is. Gezien er in de grote structuren een te beperkte vrijheid is, kunnen ze op creatief gebied niet meer concurreren met de meer flexibele klei-

ne structuren. De relatieve vrijheid geschonken aan Toneelgroep Amsterdam is een poging om aan dit probleem iets te verhelpen.

In verband met de Nederlandse theatersituatie wijst Guy Joosten ten slotte nog op het belang van een structuur als de Theaterunie en van haar programmator Hans Man in 't Veld: niet alleen vele van de Vlaamse voorstellingen die later de “golf” gingen uitmaken, waren via de Theaterunie in de zaal van de Brakke Grond te zien, maar ook heel wat Nederlandse ad hoc-projecten die, zo zegt hij, vanuit hun gedrevenheid heel wat belangrijker werk afleverden dan de grijze middelmaat van het Nederlandse theater, kwamen dáár aan bod.

Motieven

Uit deze uitspraken blijkt duidelijk dat deze Vlaamse theatermakers niet naar Nederland trokken vanuit een aan-de-overkant-is-het-grasgroener-mentaliteit. Hun beweegredenen moeten elders liggen, maar waar dan wel? De kennis van enkele elementen uit hun vroegere en huidige werksituatie lijkt onontbeerlijk om hun motieven te kunnen beoordelen.

Viviane De Muynck had na het verdwijnen van De Mannen van den Dam, waarin ze gedurende enkele

seizoenen functioneerde (cf. *Etcetera* 17), de behoefte om een tijdje zonder vaste groep te werken: “Je weet op den duur hoe de anderen werken en hoe je er zelf op inspeelt. Er dreigt zich een zekere gemakzucht te installeren, een familiariteit, een routine”. Daarom koos ze voor de aanbieding van Rense Roy-aards (een van de oprichters van het Werktheater en de regisseur van *Eenoog Koning*) omdat die haar de grootste uitdaging leek te bevatten. Het werken in een Nederlandse ad hoc-productie biedt volgens haar ook meer mogelijkheden: niet alleen wordt het werk financieel beter gehonoreerd, maar ook de begeleiding en omkadering van deze projecten zijn in Nederland een stuk steviger uitgebouwd dan bij ons. Voor de toekomst heeft zij een Nederlandse film op het programma staan en een project met Dirk Roothoofd bij het R.V.T.: een definitieve vestiging in Nederland zit er voor haar voorlopig nog niet in.

Terra

Ex-K.N.S. acteur Luc Perceval en Guy Joosten van de Blauwe Maandag Compagnie hebben wat de financiering van hun activiteiten betreft een tijdje op twee paarden gewed: bij de Vlaamse overheid lag hun aanvraag tot subsidiëring als D-gezelschap; in Nederland hoopten zij een overheidsfinanciering los te werken voor het Terra-project, dat ze samen met enkele Werktheaterpioniers (Shireen Strooker, Hans Man in 't Veld) hadden ingediend. Tegen alle verwachtingen in ontvingen zij voor het seizoen 1987-88 een subsidie van 6 miljoen van de Vlaamse Gemeenschap, terwijl het Terra-project aan Nederlandse zijde niet aangehouden werd. Ondertussen werd hun productie *Een stuk van twee dagen* reeds opgezet met een Vlaams-Nederlandse cast en hetzelfde gebeurde met hun volgende project, Noréns *Nachtwake*; dit alles onder de naam van Blauwe Maandag Compagnie; het Terra-project werd voorlopig in de lade opgeborgen. Luk Perceval registreerde nog dit seizoen bij het N.T.G. de productie “Pinokkio”.

Artistieke leiding

Herman Gilis en Pol Dehert blijken de enige Vlaamse theatermakers die niet alleen een vaste verbintenis in Nederland aangingen (we vernamen zopas dat ook Sam Bogaerts een langdurig contract ondertekende bij Toneelgroep Amsterdam), maar zij deden dit ook *in een leidinggevende functie*. Sinds een klein anderhalf jaar werken zij in Groningen, waar